

Найдек Володимир Леонтійович

До 75-річчя від дня народження

9 серпня 2012 р. виповнилось 75 років від дня народження видатного вченого в галузі ливарного виробництва, металургії і матеріалознавства, академіка Національної академії наук України, директора Фізико-технологічного інституту НАН України Володимира Леонтійовича Найдека.

Після закінчення з відзнакою металургійного факультету Київського політехнічного інституту (1959 р.) він працює асистентом кафедри автоматизації теплових процесів промислових підприємств і навчається в аспірантурі. У 1963 році він захищає кандидатську дисертацію, присвячену

вдосконаленню теплового режиму мартенівських печей і систем його автоматичного регулювання на Алчевському металургійному заводі. Спільно з співробітниками кафедри і заводу Володимир Леонтійович ініціював дослідження щодо можливостей вдування у сталеплавильну ванну зрідженого кисню. Враховуючи наявність більш сприятливих умов для проведення робіт у цьому напрямі у системі АН України, він у 1968 р. переходить на роботу в Інститут проблем лиття АН УРСР в якості старшого наукового співробітника. Тут разом із групою співробітників було створено унікальне обладнання для подачі рідкого кисню у ванну 600-тонної мартенівської печі і впроваджено нову технологію його вдування. В цей період закладено основні засади подальшої наукової діяльності В. Л. Найдека, спрямовані на підвищення якості і експлуатаційних характеристик сплавів для литих виробів широкої номенклатури і створення нових ресурсозберігаючих екологічно чистих процесів обробки розплавів.

У 1974 р. Володимира Леонтійовича було призначено керівником лабораторії плавки і рафінування сплавів, згодом перетвореної на науковий відділ. Тут під його керівництвом був виконаний комплекс досліджень щодо поведінки домішок, неметалевих вкраплень і газів у високовуглецевому розплаві, створено теоретичні засади і технології рафінування і модифікування чавуну у вихрових потоках із заглибленням високотемпературних газореагентів. Була запропонована схема нового ресурсозберігаючого процесу одержання чавуну і сталі із багатократним використанням регенованих сталеплавильних шлаків. Це дозволило суттєво знизити вміст сірки і неметалевих включень в литому металі.

Важливе місце в роботах В. Л. Найдека належить дослідженням з проблеми підвищення властивостей кольорових сплавів, зокрема алюмінієвих і мідних. Під його керівництвом розроблено принципово новий процес рафінування, заснований на введенні плазмової дуги вглиб розплаву, створено основи теорії взаємодії фаз, технологію і обладнання для плазмової обробки кольорових сплавів із одночасною подачею реагентів у високотемпературну зону заглибленого в розплав струменя плазми. Ці дослідження склали основу докторської дисертації, захищеної В. Л. Найдеком у 1986 році.

Під керівництвом Володимира Леонтійовича проведені також дослідження щодо впливу лазерного опромінення на перерозподіл легуючих елементів у зоні

опромінення, зміну морфології, розмірів і характеру розподілу неметалевих вкраплень в сталях різного типу. При цьому визначено режими лазерної обробки, які забезпечують потрібні зміни концентрації легуючих елементів у зоні впливу, впровадження яких дозволило підвищити ресурс сталевих виробів за умов інтенсивного зношування у 2,5 – 4,0 рази. Вперше за допомогою лазерного опромінення розплавив алюмінію одержано композиційні матеріали з речовин, що не змішуються за інших умов.

Наукові напрацювання В. Л. Найдека висвітлені у більш, ніж 450 публікаціях, в тому числі у 8 монографіях. Він автор понад 110 винаходів і патентів. Серед його учнів 7 докторів і 15 кандидатів наук.

Багато уваги В. Л. Найдек приділяє науково-організаційній і громадській діяльності. Працюючи з 1979 року замісником директора, а з 1988 р. директором інституту він зробив значний внесок у зміцнення матеріально-технічної бази інституту, у пошук додаткових джерел фінансування для забезпечення життєдіяльності наукового колективу за рахунок розширення ділових зв'язків з підприємствами, виходу на зарубіжні фірми.

За умов економічного спаду кінця 20 століття, з метою консолідації зусиль науковців і виробничників, що працюють в галузі ливарного виробництва, за його ініціативою у 1990 р. було створено Асоціацію ливарників України. Тривалий час він був її президентом, а нині є її почесний президент. Володимир Леонтійович також приймає активну участь у підготовці і проведенні щорічної виставки-ярмарки «Лиття», вперше організованої у 1993 р. за його ініціативи.

В. Л. Найдек входить до складу Бюро Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України, є головою металургійної секції Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки та Міжвідомчої науково-технічної ради з проблем позапічної обробки і безперервної розливки сталі; керівником секції нових матеріалів наукової ради НАН України з високих і критичних технологій; членом експертної ради НАН України з питань науково-технічної експертизи іноваційних проєктів технопарків; очолює спеціалізовану раду по присудженню вчених ступенів; є головним редактором журналів «Процессы литья» та «Металл и литьё Украины», членом редакційних колегій ряду інших наукових видань.

Висока значимість результатів наукової, науково-організаційної, педагогічної і громадської діяльності В. Л. Найдека підтверджена обранням його академіком НАН України, урядовими нагородами – орденами «За заслуги» III і II ступеня, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР, присвоєнням почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Володимир Леонтійович Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки і премії НАН України ім. З. І. Некрасова.

***Вітаючи Володимира Леонтійовича з ювілеєм,
матеріалознавці, ливарники, металурги
щиро бажають йому міцного здоров'я, невичерпної енергії,
частя і нових творчих здобутків.***